

KERTOMUS KOTIKIELEN SEURAN 130.TOIMINTAVUODESTA

S adantena kolmantenäkymmenentenä toimintavuotenaan Kotikielen Seura on kokoontunut viisi kertaa. Kokouksissa on käynyt keskimäärin 51 henkeä.

Vuosikokouksessa 14. maaliskuuta 2005 professori TUOMAS HUUMO piti juhlaesitelmän »Kognition kieli: miten suomen kieli käsitteistää aistihavainnon».

Huhtikuun 22. päivänä järjestettiin teemapäivä »Kelan tiskiltä R-kioskille — vuorovaikutus asiointitilanteissa», jossa Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen tutkijat esittelivät asiointikeskusteluhankkeen tuloksia. Aluksi dosentti MARJA-LEENA SORJONEN, tohtori LIISA RAEVAARA ja tohtori HANNA LAPPALAINEN valottivat »Asiointikeskusteluhankkeen taustaa», minkä jälkeen LIISA RAEVAARA ja MARJA-LEENA SORJONEN puhuivat aiheesta »Asiakkaiden eritavat kertoa asiansa — kohteliaisuuserojako vain?». Tauon jälkeen HANNA LAPPALAINEN puhui otsikkonaan »*Minä, mie, mä* — pronominit kielellisen vaihtelun ilmentäjinä». Lopuksi MARJA-LEENA SORJONEN ja LIISA RAEVAARA esitelmöivät aiheesta »Rupattelu Kelassa ja kioskillä — asiaa vai ei?».

Lokakuun 6. päivänä maisteri JAN STRANDBERG kertoi »Suomen murteiden keuruista 1868–1925». Kokouksen jälkeen muisteltiin Sanakirjasäätiön vaiheita juhlaillallisilla Kansallissalissa. Illalliset ja niiden yhteydessä esillä olleen näyttelyn järjestivät Sanakirjasäätiö, Kotikielen Seura ja Kotimaisten kielten tutkimuskeskus. Vuon-

na 2005 lakkautetun säätiön perinne jatkuu Kotikielen Seuran alaisuuteen perustetun Sanakirjasäätiön rahaston muodossa.

Joulukuun 1. päivänä professori JYRKI KALLIOKOSKI esitelmöi aiheesta »Liikaa ja liian vähän. Suomi kirjoittajan toisena kieleenä». Samassa kokouksessa valittiin Viritäjän toimitusneuvostoon uudet jäsenet erovuoroisten tilalle 1. tammikuuta 2006 alkavaksi kuusivuotiskaudeksi.

Helmikuun 2. päivänä 2006 tohtori TARU NORDLUNDIN aiheena oli »Kansan kirjakielen — näkökulmia 1800-luvun itseoppineiden kirjoittajien kieleen».

Seuran esimiehenä on toiminut professori LEA LAITINEN, ensimmäisenä varaesimiehenä tohtori MARI SIIROINEN, toisena varaesimiehenä dosentti PETRI LAUERMA, sihteerinä maisteri TONI SUUTARI, varasihteerinä maisteri JOHANNA KOMPPA, rahastonhoitajana maisteri RITVA PALLASKALLIO sekä muina johtokunnan jäseninä dosentti MARJA-LEENA SORJONEN, tohtori MINNA JAAKOLA ja maisteri PÄIVI HYTÖNEN. Tilintarkastajina ovat olleet tohtori MIA HALONEN ja merkonomi, pankinjohtaja KARRI HAAPARINNE sekä varatilintarkastajina suunnittelija ARJA LEHTONEN ja oikeustieteen kandidaatti AARNE PULLIAINEN. Kirjanpidosta on vastannut Tilitoimisto Leena Kähkönen Oy.

Seuran johtokunta on kokoontunut toimintavuoden aikana 30. toukokuuta, 3. lokakuuta, 24.–26. lokakuuta (sähköpostitse) ja 1. joulukuuta 2005 sekä 5. tammikuu-

ta, 20. helmikuuta ja 28. helmikuuta 2006 (sähköpostitse) eli yhteensä 7 kertaa.

Seurassa oli kaksi kunniajäsentä ja 853 jäsenmaksunsa maksanutta vuosijäsentä, joista 302 oli täysjäseniä ja 551 opiskelijajäseniä.

Seuraa on edustanut Tieteellisten seurain valtuuskunnan kokouksessa I varaesimies MARI SIHOINEN, Suomen tiedekustantajien liiton vuosikokouksessa sihteeri TONI SUUTARI ja Sanakirjasäätiön valtuuskunnan vuosikokouksessa rahastonhoitaja RITVA PALLASKALLIO.

August Ahlqvistin, Yrjö Wichmannin, Kai Donnerin ja Artturi Kanniston rahastojen yhteinen lautakunta, johon ovat kuuluneet Suomalais-Ugrilaisen Seuran edustajina professori RIHO GRÜNTAL, professori SIRKKA SAARINEN ja asemansa puolesta Suomalais-Ugrilaisen Seuran esimies professori ULLA-MAIJA KULONEN sekä Kotikielen Seuran edustajina professori LEA LAITINEN ja tohtori MARI SIHOINEN, on kokouksessaan 17. helmikuuta 2006 myöntänyt 2 000 euron palkinnon TOMMI KURJELLE hänen väitöskirjastaan *Yksilön ja ryhmän kielen reaaliaikainen muuttuminen. Kielenmuutosten seuraamisesta ja niiden tarkastelussa käytettävistä menetelmistä*, 1 500 euron palkinnon HENNA MAKKONEN-CRAIGILLE hänen väitöskirjastaan *Toimittajan läsnäolo sanomalehtitekstissä. Näkökulmia suomen kielen dialogisiin passiivilauseisiin*, 1 500 euron palkinnon JARI SIVOSELLE hänen väitöskirjastaan *Mutkia matkassa. Nykysuomen epäsuoraa reittiä ilmaisevien verbien kognitiivista semantiikkaa* ja 1 200 euron palkinnon ANNEKATRIN KAIVAPALULLE hänen väitöskirjastaan *Lähdekieli kielenoppimisen apuna*.

Kotikielen Seuran johtokunta on päättänyt kokouksessaan 20. helmikuuta 2006, että Sanakirjasäätiön rahaston vuoden 2005 käytettävissä olevasta 3 878,17 euron tuotosta jaetaan 3 500 euroa apurahana suomen

ja sen sukukielten tutkimukseen. Apuraha julistetaan haettavaksi Kotikielen Seuran vuosikokouksessa, ja päätös ilmoitetaan 15. toukokuuta 2006. Apuraha voidaan jakaa usean hakijan kesken. Tuoton jäännös (378,17 euroa) liitettiin pääomaan.

Kotikielen Seuran johtokunta on tehnyt kokouksessaan 28. helmikuuta 2006 päätöksen E. A. Saarimaan rahaston vuosien 2004 ja 2005 jaettavissa olevan tuoton ja vuonna 2004 tehdyn varauksen käytöstä. Jaettavissa olleesta 5 796,08 eurosta annettiin neljä 600 euron palkintoa nuoren tutkijan korkeatasoisesta kotimaisesta tai kansainvälisestä artikkelista kahden viime vuoden ajalta. MARJA ETELÄMÄKI palkittiin artikkelista »Context and referent in interaction: Referential and indexical dimensions of the Finnish demonstrative pronouns» (Ritva Laury (toim.) 2005, *Minimal reference: The use of pronouns in Finnish and Estonian discourse*), TERHI MALMIVAA-RA artikkelista »Luupää, puupää, puusilmä. Näkymiä sananmuodostuksen analogisuu-teen ja bahuvriihihydyssanojen olemukseen» (*Virittäjä* 3/2004), KAARINA PITKÄNEN artikkelista »'Suomen kielen suurin rikkaus ja ihanin ominaisuus.' Elias Lönnrotin johto-oppia» (*Virittäjä* 1/2005) ja TONI SUUTARI artikkelista »'Kopf' in finnischen, estnischen und saamischen Ortsnamen» (*Finnisch-Ugrische Forschungen* 58:1–3, 2004). Myöhempää käyttöä varten varattiin 600 euroa. Loput ylijäämästä (2 796,08 euroa) liitettiin pääomaan. Seuran sihteeri ei osallistunut E. A. Saarimaan rahastoa koskevaan päätöksentekoon esteellisyytensä vuoksi.

Lauri Kettusen rahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet professori LEA LAITINEN, professori RIHO GRÜNTAL ja maisteri TONI SUUTARI, on päättänyt kokouksessaan 16. helmikuuta 2006 antaa vuoden 2005 jaettavissa olevasta 2 159,93 euron tuotosta 600 euron palkinnon SANTERI JUNTILALLE hänen

▷

pro gradu -työstään *Thomsenista Kalimaan. Vanhimpien itämerensuomalais-balttilaisten kielikontaktien tutkimushistoria vuoteen 1936* ja 400 euron palkinnon PAULA LAUNOSSELLE hänen pro gradu -työstään *Virolaisiin naistenlehtiin kirjoittuva materialistinen maailma. Annen, Eesti Naisen ja Stiilin kansijuttujen tarkastelua kriittisen tekstintutkimuksen menetelmällä*. 1 000 euroa varattiin jaettavaksi apurahana viron kielen ja kulttuurin opintoihin. Apuraha julistetaan haettavaksi Kotikielen Seuran vuosikokouksessa, ja päätös ilmoitetaan 5. huhtikuuta 2006. Tuoton jäännös (159,93 euroa) liitettiin pääomaan.

Hesteon koululaiskielirahaston lautakunta, johon ovat kuuluneet professori LEA LAITINEN, maisteri RITVA SAKSI, maisteri RITVA PALLASKALLIO ja maisteri TONI SUUTARI, on kokouksessaan 16. helmikuuta 2006 päättänyt, että vuoden 2005 tuotto 157,99 euroa varataan myöhempää käyttöä varten. Samalla lautakunta totesi, että Helsingin yhteisnormaalilyseon nimi on muuttunut Helsingin yliopiston Viikin normaalikouluksi. Lautakunta toivoo, että koulun nimi muutetaan myös rahaston säännöissä.

Kuluneena toimintavuonna seura on perinteiseen tapaan onnitellut ansioituneita jäseniään heidän merkkipäivinä. Surunvalittelunsa seura on esittänyt MAUNO KOSKEN ja OSMO NIKANTEEN omaisille.

Aikakauslehti Virittäjä ilmestyi vuonna 2005 neljänä vihkona, joissa oli yhteensä 656 sivua. Tilaajia oli vuoden 2005 lopussa 1 122. Päätoimittajana on toiminut professori MARJA-LIISA HELASVUO ja varapäätoimittajana tohtori MINNA JAAKOLA. Toimittussihteerinä on työskennellyt maisteri URPU STRELLMAN. Kirjallisuusosastoa ovat hoitaneet tohtori HANNA LAPPALAINEN ja maisteri KAARINA PITKÄNEN. Suomi toisena ja vieraana kielenä -toimituksesta on vastannut maisteri INKERI LEHTIMAJA. Lisäksi

toimitukseen ovat kuuluneet maisteri MINNA HARMANEN, joka on hoitanut äidinkielenopetuksen osuutta, ja maisteri TONI SUUTARI, joka on työskennellyt verkkosivutoimittajana. Virittäjän taloutta on hoitanut tohtori TARU NORDLUND.

Aikakauslehti Virittäjän toimitusneuvosto on kokoontunut vuoden 2005 aikana 18. helmikuuta ja 21. lokakuuta. Toimitusneuvostoa on johtanut seuran esimies professori LEA LAITINEN. Muina jäseninä ovat toimineet dosentti HANNELE FORSBERG, professori SIRKKA-LIISA HAHMO, dosentti OILI KARIHALME, professori ANNELI KAUPPINEN, dosentti VESA KOIVISTO, dosentti EINO KOPONEN, dosentti LAILA LEHIKONEN, professori MINNA-RIITTA LUUKKA, professori AILA MIELIKÄINEN, professori PIRKKO MUIKKU-WERNER, dosentti URHO MÄÄTTÄ, professori URPO NIKANNE, professori PIRKKO NUOLIJÄRVI, dosentti TIINA ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ, professori MARJATTA PALANDER, professori ANNELI SARHIMAA, dosentti KIRSTI SIITONEN, dosentti MARJA-LEENA SORJONEN, professori HELENA SULKALA ja dosentti MARIA VILKUNA.

Seuran ja Virittäjän pitkäaikaisten sijoitusten arvoksi on vuoden 2005 tilinpäätökseen merkitty 107 861,97 euroa. Pankkitalletusten ja kassan määrä on puolestaan ollut tilikauden päättyessä 39 663,41 euroa. Näistä varoista, jotka olivat yhteensä 147 525,38 euroa, kuului seuralle 6 902,49 euroa, Sanakirjasäätiön rahastolle 69 963,09 euroa, E. A. Saarimaan rahastolle 24 670,52 euroa, Lauri Kettusen rahastolle 23 980,61 euroa, Hesteon rahastolle 2 874,50 euroa ja Virittäjälle 19 134,18 euroa. Taseeseen on merkitty myös muita eriä. Vuoden 2005 taseessa vastaavaa ja vastattavaa on kumppaakin 167 527,79 euroa.

Virittäjän tuotot olivat vuonna 2005 ilman avustuksia yhteensä 31 087,92 euroa. Nämä tulot ovat kertyneet tilausmaksuista (27 060,90 euroa), tekijänoikeuskorvauksista (3 461,10 euroa), sijoitusten tuotoista

(193,42 euroa) ja muista tuotoista (372,50 euroa). Suomen Akatemia myönsi julkaisuavustusta 16 000 euroa. Yhteensä Virittäjän tulot olivat 47 087,92 euroa. Menoja kertyi 47 119,28 euroa. Suurimmat kulut aiheutuivat painatuksesta (15 479,86 euroa), postituksesta (4 405,68 euroa), palkoista, palkkioista ja korvauksista (sosiaalikuluneen 21 707,95 euroa). Toimisto- ja muita kuluja kertyi 5 525,79 euroa. Virittäjän tulos vuodelta 2005 on siis 31,36 euroa alijäämäinen.

Seuran omat kulut olivat 1 861,51 euroa ja tuotot 3 186,29 euroa, joten seuran tulos vuodelta 2005 on 1 324,78 euroa yli-

jäämäinen. Seuran kulut ovat aiheutuneet etupäässä jäsenpostituksista, jäsenkokousten järjestämisestä ja kirjanpidosta. Suurimmat tuotot ovat kertyneet jäsenmaksuista (2 945 euroa).

Kotikielen Seuran ja Virittäjän vuoden 2005 yhteinen tilinpäätös osoittaa tuottoja 50 274,21 euroa ja kuluja 48 980,79 euroa, joten ylijäämäksi muodostuu 1 293,42 euroa. ■

Helsingissä 14. maaliskuuta 2006

TONI SUUTARI
Kotikielen Seuran sihteeri